

DEBRECENI ÍTÉLŐTÁBLA

Bf.II.38/2020/18.sz.

A Debreceni Ítéltábla, mint másodfokú bíróság Debrecenben, a 2020. július 6. napján megtartott nyilvános ülés alapján, a 2020. július 24. napján megtartott tanácsülésen meghozta a következő

í t é l e t e t :

A vezető beosztású személy által az előnyért hivatali helyzetével egyébként visszaélve elkövetett hivatali vesztegetés elfogadásának büntette és más bűncselekmények miatt vádlott ellen Miskolci Törvényszék 2019. október 15. napján kihirdetett 5.B.38/2018/15. számú ítéletét megváltoztatja a következők szerint.

A hivatali vesztegetés elfogadásának büntette a Btk. 294. § (1) bekezdése, (2) bekezdése és (3) bekezdés II. fordulat ac) pontja szerint minősül.

A pénzbüntetés 1 (egy) napi tételének összege helyesen 1.000 (egyezer) forint.

A pénzbüntetés meg nem fizetése esetén 1.000 (egyezer) forintonként kell 1-1 (egy-egy) napi börtönben végrehajtandó szabadságvesztésre átváltoztatni.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

A másodfokú ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás

A Miskolci Törvényszék az 5.B 38/2018/15. számú ítéletével vádlottat hivatali vesztegetés elfogadásának büntette [Btk. 294. § (1) bekezdés, (2) bekezdés], hivatali visszaélés büntette (Btk. 305. § c.) pont), és hatóság félrevezetésének vétsége [Btk. 271. § (1) bekezdés], miatt halmazati büntetésül 5 év szabadságvesztés büntetésre, 5 év közügyektől eltiltásra és 500 napi tétel, 10.000 Ft napi összegű, összesen 500.000 Ft végösszegű pénzbüntetésre ítélte. Kimondta, hogy a szabadságvesztés büntetést börtönben kell végrehajtani, melyből a vádlott a büntetés 2/3 részének kitöltését követő napon bocsátható legkorábban feltételes szabadságra. A pénzbüntetést meg nem fizetés esetén 10.000 forintonként kell egy-egy napi fogház átváltoztatni. Kötelezte a vádlottat az eljárás során felmerült bűnügyi költség megfizetésére.

Az ítélet ellen az ügyész a vádlott terhére, a vesztegetési cselekmény tekintetében téves minősítés, az előnyért a hivatali helyzetével egyébként visszaélve elkövetett hivatali vesztegetés elfogadása büntette megállapítása [Btk. 294. § (3) bekezdés II. fordulat ac) pontja], és a büntetés súlyosítása érdekében jelentett be fellebbezést.

A másik oldalról a vádlott és meghatalmazott védője is megfellebbezték az ítéletet, mely fellebbezések felmentésre irányultak.

A Debreceni Fellebbviteli Főügyészség a Bf.... számú átiratában az ügyészi fellebbezést helyes indokainál fogva fenntartotta, míg a védelmi fellebbezéseket nem tartotta alaposnak.

Meglátása szerint a törvényszék az eljárási szabályok megtartásával folytatta le a tárgyalást, melynek során az ügy helyes ténybeli és jogi megítéléséhez szükséges bizonyítékokat hiánytalanul felderítette. A történeti tényállást hibák, hiányosságok nélkül állapította meg. Részletesen megindokolta, hogy a vádlott bűncselekmény elkövetését tagadó vallomásával szemben a tényállást miért a vádlottra terhelő vallomást tevő tanúk nyilatkozataira alapította.

A vádlott bűnösségére szintén helyesen vont következtetést, azonban a korrupciós cselekmény tekintetében a jogi minősítése nem megfelelő. A vád tárgyát képező, a Btk. 294. § (3) bekezdés II. fordulat ac) pontja szerint minősülő bűncselekménynél már a törvényi megfogalmazásból is egyértelmű, hogy a célzat maga a jogtalan előny, és, hogy a hivatalos személy a jogtalan előnyért él vissza a hivatali helyzetével. Jelen ügyben a vádlott a jogtalan előnyért polgármesteri foglalkozásával, az ebből adódó hivatali helyzetével élt vissza, amikor a telekösszevonáshoz történő hozzájárulást, illetve a beruházás megvalósíthatóságát ahhoz a feltételhez kötötte, hogy a kivitelező és az alvállalkozó személye csakis az ismeretségi köréből kerülhet ki, illetve csak az ő nevelt fia lehet.

A büntetés kiszabása körében irányadó alanyi és tárgyi bűnösségi körülményeket az elsőfokú bíróság helyesen vette számba, de nem a súlyuknak megfelelően értékelte, mely ahhoz vezetett, hogy a kiszabott szabadságvesztés tartama túlzottan enyhe.

Mindezekre figyelemmel indítványozta, hogy az ítéletábra nyilvános ülésen eljárva akként változtassa meg a Miskolci Törvényszék ítéletét, hogy:

- a vádlott vesztegetéses cselekményét a Btk. 294. § (1) bekezdésébe ütköző - de figyelemmel a (2) bekezdésre - a (3) bekezdés II. fordulat ac) pontja szerint minősülő, az előnyért hivatali helyzetével egyébként visszaélve elkövetett hivatali vesztegetés elfogadása büntetnének minősítse,
- a vádlottal szemben kiszabott szabadságvesztést és közügyek gyakorlásától eltiltást hosszabb tartamban állapítsa meg, míg egyebekben az elsőfokú ítéletet hagyja helyben.

A védő az ítéletábrához 2020. március 11 napján érkezett beadványában indokolta a fellebbezését. Ebben az ítéleti tényállás részbeni megalapozatlansága, a bizonyíték jogszabálysértő felhasználása, iratellenesség és helytelen ténybeli következtetések, valamint anyagi jogszabály téves alkalmazása miatt elsődlegesen felmentés érdekében, míg annak esetleges eredménytelensége esetén másodlagosan a cselekmény hivatali visszaélés helyett, hivatali vesztegetés elfogadása büntettként való téves minősítése és enyhítés érdekében is fenntartotta.

A tényállás hiányossága körében megjelölte, hogy a beruházás területén már 2016 augusztus elején megindultak a bontási munkálatok, azonban a vádlott semmilyen intézkedést nem tett e munkálatok megakadályozására.

Iratellenesség és helytelen ténybeli következtetés érhető tetten, amikor a tényállás azt tartalmazta, hogy a vádlott értesült arról, hogy a beruházás kivitelezője a ... Zrt. lett.

Részletes elemzésnek vetette alá tanú vallomását, rámutatva annak ellentmondásosságára.

Az ügyben rendelkezésre álló hangfelvétel tekintetében arra hivatkozott, hogy arról maga az ítélet jegyezte meg azt, hogy a hangfelvétel eleje és vége hiányzik. Márpedig az eljárás során a vádlott mindvégig arra hivatkozott, hogy a beszélgetés végén egyértelműen jelezte, hogy elfogadja... álláspontját, és nem kíván akadályt görgetni a beruházás megvalósulásával kapcsolatban. A beszélgetésről készült rendelkezésre álló hanganyagon egyébként sem hangzik el semmilyen előnykérés, az valójában inkább egy méltatlankodásról és számonkérésről szól amiatt, hogy nem a korábban megbeszéltek szerint alakultak a dolgok.

A hangfelvételt, annak manipuláltsága okán egyébként is kirekeszteni indítványozta a bizonyítékok köréből.

A minősítés tekintetében azzal érvelt, hogy a Btk. 294. § (1) bekezdése szerinti bűncselekmény megvalósulásához az szükséges, hogy a hivatalos személy a működésével kapcsolatban kérjen vagy fogadjon el a jogtalan előnyt. Márpedig a jelen ügyben vádlottnak az építési engedélyezési eljárásban semmilyen szerepe nem volt. Ezzel együtt a hangfelvétel kétségkívül tartalmazott olyan elemeket, amelyből megállapítható, hogy a vádlott kifejezett előnyt ugyan nem kért, azonban mégis polgármesterként hangot adott annak, hogy kinek a pályázatát tudná a maga részéről támogatni. Emiatt felvetődik a cselekmény esetleg hivatali visszaélésnek történő minősítésének a lehetősége.

A hivatali visszaélés tekintetében a vádlottnak, mint polgármesternek intézkedési kötelezettsége volt az engedély nélküli útlezárás, illetve a behajtási engedély nélküli úthasználat miatt. A vádlott bár megtehetette volna, azonban semmilyen büntetést nem alkalmazott az út jogosulatlan lezárása miatt. Kétségtelen, hogy fellépésének mikéntje nem volt elfogadható, ezért intézkedésének módja felvetheti a hivatali visszaélés enyhébb tárgyi súlyú megvalósítását.

A hatóság félrevezetése vonatkozásában a vádlott az eljárás során következetesen állította, hogy valós bejelentést tett: a bontási munkákon résztvevő egyik munkás támadólag lépett fel vele szemben.

Mindezek alapján a védelem többirányú indítványt terjesztett elő:

- a hangfelvétel bizonyítékok köréből történő kizárása esetén kérték a vádlott felmentését a hivatali vesztegetés büntette mellett a hatóság félrevezetése vétsége alól is, és ez esetben a 2016. augusztus 23-i cselekmény hivatali visszaélés történő minősítés esetén a pénzbüntetés kiszabására tettek indítványt;
- a hangfelvétel értékelhetősége esetén a vesztegetési cselekmény hivatali visszaélésnek minősítését indítványozták ugyancsak pénzbüntetés kiszabása mellett;
- a fenti indítványok el nem fogadása esetén a bizonyítás kiegészítését indítványozták, így kérték
..... tanúkénti kihallgatását.

A Debreceni Ítéltábla először a fellebbviteli főügyészség indítványának megfelelően 2020. március 30. napjára nyilvános ülést tűzött ki. Debreceni Fellebbviteli Főügyészség a Bf.... számú, az ítéltáblához 2020. április 8. napján érkezett beadványában indítványát annyiban módosította, hogy a koronavírus elleni védekezésről szóló 2020. évi XII. törvény, valamint a vészhelyzet ideje alatt érvényesülő egyes eljárásjogi intézkedésekről szóló 74/2020. (III.31.) Kormányrendelet 44. §-a és a 82. § (2) bekezdésének rendelkezése alapján indítványozta, hogy az ítéltábla a fellebbezéseket tanácsülésen bírálja el.

Miután az ítéltábla a 13-as számú, 2020. május 4. napján kelt végzésével a védelmi bizonyítási indítványokat elutasította, az ügyben 2020. június hó 25. napjára tanácsülés kitűzéséről gondoskodott. Tekintettel arra, hogy a védő az ítéltáblához 2020. május 7. napján érkezett beadványában a Be. 598. § (5) bekezdése alapján az ügy nyilvános ülésen történő elbírálására tett indítványt, ezért az ítéltábla erre tért át, és a fellebbezéseket a Be. 599. §-a szerinti nyilvános ülésen bírálta felül.

A nyilvános ülésen az ügyész, illetve a védő a fentebb ismertetett indítványát fenntartotta, míg a vádlott az utolsó szó jogán tett nyilatkozatában ártatlanságát hangoztatta.

Az ítéltábla felülbírálata a Be. 590. § (1) és (2) bekezdése alapján teljes körű volt, a sérelmezett ítéleten túl kiterjedt az azt megelőző bírósági eljárásra. Ennek keretében a másodfokú bíróság vizsgálta az ítéleti tényállás megalapozottságát, az ítéletnek a bűnösség megállapítására, a bűncselekmény minősítésére, a büntetés kiszabására vonatkozó rendelkezéseit, valamint az indokolás helyességét és az eljárási szabályok megtartását.

A felülbírálat során azt állapította meg, hogy a Miskolci Törvényszék eljárása során sem abszolút, sem olyan relatív eljárási hibát nem vétett, amely az ítélet érdemi felülbírálatát kizárná. Ilyenre a perorvoslatok nem is hivatkoztak.

A felmentésre irányuló fellebbezések nem alaposak.

A tényállás megalapozottságának vizsgálatánál az ítélet tábla nem osztotta a védelemnek a tényállás hiányosságára, iratellenességére, és helytelen ténybeli következtetésre vonatkozó észrevételeit. Ezzel szemben azt állapította meg, hogy a Miskolci Törvényszék a szükséges körben a bizonyítást felvette és ítéletében világosan, mindenki számára érthetően számot adott arról, hogy a tényállást mely bizonyítékokra milyen okból alapította.

Kétségtelen, hogy a vádlott mindvégig tagadta a terhére rótt bűncselekmény elkövetését, míg tanú terhelő vallomást tett rá. A hasonló jellegű ügyekben ez nem ritka jelenség, ilyenkor a bíróságoknak kiemelt gonddal kell megvizsgálni e vallomásokat, és összevetni a rendelkezésre álló egyéb bizonyítékokkal. Ezt jelen ügyben a Miskolci Törvényszék messzemenően teljesítette.

Az ítélet tábla is egyetértett azzal, hogy a ... vallomásaiban rejlő kisebb eltérések ellenére arra tényállást lehet alapítani, mivel azt az ügyben beszerzett bizonyítékok, tanúvallomások, okirati bizonyítékok, és a hangfelvétel adatai minden kétséget kizáróan igazolták. tanúk inkább verzióját igazolták, és idesorolható tanú nyilatkozata is.

Döntő jelentőségű, hogy az ügyben keletkezett hangfelvétel is a vádlottat terhelő bizonyítékok közé sorolható. A hangfelvétel teljes mértékben alkalmas tanú vallomásának az alátámasztására.

A hangfelvétel mint törvényes bizonyíték felhasználhatóságát nem érintette az a körülmény, hogy az a hangfelvétel elejét és végét nem tartalmazta. Az elsőfokú bíróság ezt azért nem találta aggályosnak, mert a meglévő felvétel "jó minőségű és az ott elhangzottakat más megvilágításba semmi sem helyezheti" [elsőfokú ítélet 13. oldal (6) bekezdés].

Ezt az érvelést az ítélet tábla azzal egészíti ki, hogy a vád tárgyát képező korrupciós jellegű bűncselekmény már a hangfelvételen lévő beszélgetés előtt megvalósult, ezért nincs jelentősége annak, hogy később a felek között mi hangzott el. A hangfelvételt az ítélet tábla nem a vesztegetés jellegű bűncselekmény elsődleges bizonyítékának, mint inkább tanú vallomását igazoló bizonyítéknak tekintette.

Az elsőfokú ítélet tényállása azt tartalmazta, hogy már a beszélgetést megelőzően történt egy találkozó a vádlott és valamint ... tanúk között, melyen elhangzott az a kérdés, hogy kivitelezésben kapjon megbízást a vádlott nevelt fia. Ez a ténymegállapítás döntően a tanúk vallomásán alapult, melyet a hangfelvétel igazolt. Védői oldalról felvetődött az az érvelés, hogy az előzetes megbeszélésen a beruházói oldalról vetődött fel a polgármester nevelt fiának a bevonása, azonban ennek elfogadása a Btk. 294. § (1) bekezdése szerint úgyszintén deliktumnak minősül. Mindenesetre az elsőfokú bíróság mérlegeléssel azt állapította meg, hogy a felek között egy ilyen kérdés elhangzott, melynek a fentiek értelmében a bizonyítékbeli alapja rendelkezésre áll.

A tények megállapítása elsődlegesen az elsőfokú bíróság feladata. A Be. 591. § (1) bekezdése értelmében a másodfokú bíróság határozatát az elsőfokú bíróság által megállapított tényállásra alapítja, kivéve, ha az elsőfokú bíróság ítélete megalapozatlan. A Be. 592. §-a írja le a megalapozatlansági okokat. Az (1) bekezdés szerint az elsőfokú bíróság ítélete akkor teljes egészében megalapozatlan, ha nem állapít meg tényállást, vagy a tényállás teljes egészében felderítetlen. Jelen ügyben ez fel sem merülhet. A Be. 592. § (2) bekezdése szerinti részleges

megalapozatlanságról sem beszélhetünk, mivel a tényállás teljes körű, az a bizonyítást érintő iratok tartalmával összhangban áll, és részbeni felderítetlenség, továbbá helytelen következtetés sem érhető tetten.

A törvényszék a bizonyítékok értékelése során mérlegelési hibát nem vétett, indokolási kötelezettségét is megfelelően teljesítette, ezért az ítéletábrának a tényállás felülmérlegelésére törvényes lehetősége nem volt. Ugyancsak nem volt indokolt a bizonyítás továbbfejlesztése sem. A védelem által kihallgatni indítványozott tanúk egy részét már kihallgatták az elsőfokú eljárás során, míg a további tanúk nyilatkozata olyan tényre vonatkozott volna, amelyet az eljárás során a vádlott többször hangoztatott, és amelyet a bíróság mérlegelési körébe vont a tényállás megállapításánál.

Figyelemmel arra, hogy a felmentésre irányuló fellebbezések kizárólag a bizonyítékok okszerű értékelésén keresztül támadták a megalapozott tényállást, ezért az ítéletábr e fellebbezéseket nem találta alaposnak.

A tényállásból a vádlott bűnösségére vont következtetés helyes, és a korrupciós cselekmény kivételével törvényes a cselekmények jogi minősítése is.

Az e körben előterjesztett fellebbezések közül az ítéletábr az ügyési fellebbezést találta alaposnak.

A Miskolci Törvényszék azért nem értett egyet a vádirati minősítéssel a vesztegetés tekintetében, mert a (3) bekezdés ac) pontja esetében az az előny célja, hogy a hivatalos személy hivatali helyzetével egyéb módon visszaéljen. Ilyen tényállási elemet a vádirat azonban nem tartalmazott.

A fenti érvelés nem helytálló. A megalapozott tényállás szerint a vádlott az építkezés leállítását követően, 2016. augusztus 24. napján történt beszélgetés során megfenyegette ... a tekintetben, hogy ha nem vonják vissza a ... Zrt.-nek szóló megbízást és nem adnak a nevelt fiának a kivitelezésre megbízást, akkor a beruházás nem fog megvalósulni. Az építési engedély megadásához szükséges telekösszevonáshoz csak az ő ez irányú nyomása esetében fog hozzájárulni a képviselő testület (elsőfokú ítélet 4. oldal utolsó előtti bekezdés). Ekkor a vádlott egyértelművé tette, hogy a kérés nem teljesítése esetén hivatali helyzetét felhasználva fogja megakadályozni a beruházás megvalósulását, míg a kérés teljesítése esetén a kivitelezés akár szabálytalanul is megvalósulhat.

A vesztegetés azonban valójában nem ekkor, hanem már az első találkozó alkalmával befejezetté vált, azonban a hivatali helyzetével visszaélve elkövetett minősítő körülmény ekkor, a 2016. augusztus 24-én létrejött találkozó alkalmával valósult meg. A vádlott által e találkozón kifejtett fenyegető, a kényszerítés szintjét el nem érő magatartása a Btk. 294. §. (1) bekezdésébe ütköző - és a (2) bekezdésre figyelemmel - a (3) bekezdés II. fordulatának ac) pontja szerint minősülő vezető beosztású személy által az előnyért hivatali helyzetével egyébként visszaélve elkövetett hivatali vesztegetés elfogadása büntetnének megállapítására alkalmas. E minősítő körülmény nemcsak akkor állapítható meg, amikor a hivatalos személy a jogtalan vagyoni előnyért cserébe él vissza a hivatali helyzetével, hanem akkor is, amikor a jogtalan előny megszerzése érdekében fejt ki ilyen elkövetési magatartást.

Minden olyan előny jogtalan, amely alkalmas arra, hogy a hivatalos személy működését a közérdek kárára befolyásolja. A hivatali vesztegetés szempontjából a személyes természetű előny mibenléte, anyagi előny esetén annak értéke közömbös a minősítés szempontjából. (BH2016. 3.)

A hivatalos személy által elkövetett vesztegetésnél a hivatali helyzettel egyéb módon visszaélés alatt a hivatalos minőséghez kapcsolódó jogosítványok rendeltetés ellenes gyakorlása értendő. Ilyen különösen a hivatali helyzet, tekintély, hivatali tevékenységből adódó ismertség, ismeretség,

függőség, befolyás személyes cél érdekében, személyes indokból, saját vagy más előnyére, illetve más hátrányára történő felhasználása. (EBH 2012.B.20.)

A hivatali visszaélés büntette és a hatóság félrevezetésének vétsége tekintetében a Miskolci Törvényszék jogi indokolása mindenben helytálló.

A büntetés kiszabása tekintetében benyújtott kétirányú perorvoslat nem alapos.

Kétségtelen, hogy a minősítés megváltoztatására is figyelemmel a vádlott magatartása súlyosabban minősül, és az elsőfokú bíróság által alkalmazott szankció a törvényi minimumnak felel meg, azonban az ítélet tábla mégsem látott kellő okot a büntetés súlyosítására. Ennek az oka, hogy a vádlott magatartásának komoly, végleges következménye nem lett, cselekménye miatt sem ő, sem a családtagja ténylegesen nem gazdagodott. E körülmények alapvetően meghatározzák a vádlott által kifejtett tilalmazott magatartás tényleges tárgyi súlyát. Ezzel figyelemmel nem volt indokolt a szankció súlyosbítása, mint ahogy nem volt lehetséges - kellő ok hiányában - enyhítő szakasz alkalmazásával a büntetés enyhítése sem.

Észlelte ugyanakkor az ítélet tábla, hogy a Miskolci Törvényszék ítélete, nyilvánvaló elírás folytán, a kiszabott pénzbüntetés tekintetében helytelen adatot tartalmazott.

Az elsőfokú bíróság 500 napi tétel pénzbüntetést szabott ki, mely szándék egyértelműen kiderül az ítélet indokolásából, mivel jelezte, hogy a napi tételszám közelít a törvényi maximumhoz, az 540 naphoz.

A rendelkező részben az egy napra jutó forint összeget 10.000 Ft-ban jelölte meg, azonban a végösszeg 500.000 Ft volt. Az egy napra jutó forint összeg 10.000 Ft-ban történő megállapítása esetén a pénzbüntetés tényleges összege 5.000.000 Ft lenne. Ehhez képest az indokolás szerint, mivel a vádlott jövedelmi- vagyoni viszonyai nem ismertek, ezért a törvényszék az egy napi tétel összegét a törvényi minimumban kívánta meghatározni. Ez valójában 1.000 Ft lenne. Ennek felel meg az a tény, hogy a pénzbüntetés tényleges összege a rendelkező részben írtak szerint helyesen 500.000 Ft volt.

Ezért az ítélet tábla a rendelkező részben rögzítette, hogy a pénzbüntetés egy napi tételének összege helyesen 1.000 Ft, melyet meg nem fizetése esetén 1.000 forintként kell egy-egy napi börtönben végrehajtandó szabadságvesztésre átváltoztatni a Btk. 51.§. (1) és (2) bekezdése alapján. Mivel a pénzbüntetést végrehajtandó szabadságvesztés mellett szabták ki, ezért a helyébe lépő szabadságvesztés végrehajtási fokozatára a szabadságvesztés fokozata az irányadó.

Mindezekre figyelemmel a Debreceni Ítélet tábla a Miskolci Törvényszék ítéletét a fenti körben a Be. 604. § (1) bekezdés b) pontja és a 606. § (1) bekezdése alapján megváltoztatta, míg a törvénynek megfelelő egyéb rendelkezéseit a Be. 604. § (1) bekezdés a) pontja, valamint 605. § (1) bekezdése alapján helyben hagyta.

Az ítélet tábla jelen határozata elleni fellebbezést a Be. 615. §. (5) bekezdése kizárja.

, 2020. július 24.

Dr. Gömöri Olivér sk. a tanács elnöke, Dr. Toma Attila sk. előadó bíró, Dr. Elek Balázs sk. bíró

Záradék: A Miskolci Törvényszék 5.B.38/2018/15. számú ítélete a másodfokú határozatban írt változtatással a mai napon jogerőre emelkedett.

Debrecen, 2020. július 24.

Dr. Gömöri Olivér sk. a tanács elnöke